

MIESIĘCZNIK KIEROWNICZEJ KADRY OŚWIATOWEJ

DYREKTOR SZKOŁY

NR

2

[374]

LUTY
2025

Barwy zarządzania

Super Dyrektor Przedszkola

s. 16

Polityka edukacyjna

Spór o edukację zdrowotną

s. 10

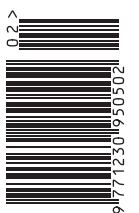
Niezbędnik Dyrektora

Krytyczne myślenie

s. 65–77

Indeks 376779 ISSN 1230-9508

Nowość!

E-Dyrektor Szkoły na platformie LEX!

Nowość!

E-Dyrektor Szkoły na platformie LEX

Co zyskasz w nowej e-prenumeracie w LEX-ie?

Numery archiwalne z 5 lat

Wygodne przeszukiwanie

Dostęp do bazy aktów prawnych z Dziennika Ustaw
i Monitora Polskiego

Dostęp do szkoleń Akademii Dyrektora Szkoły Online
w ciągu roku szkolnego

W każdym numerze:

Wzbogacenie o treści
dotyczące wczesnej edukacji

Praktyczne wskazówki
Pomoc w rozwiązywaniu problemów
prawnych czy zarządczych

Artykuły najwyższej jakości
Dzięki współpracy z cenionymi
praktykami z wieloletnim
doświadczeniem

Wygodny dostęp do wiedzy
Prawo, zarządzanie i finanse
oświatowe zebrane w jednym
miejscu

Inspiracje i samorozwój
Innowacje i dobre praktyki
z dziedziny pedagogiki i zarządzania

Zamów prenumeratę: www.profinfo.pl/prenumerata-ds 22 535 80 72

Barwy zarządzania

Syndrom oszusta

Jan Fazlagić

Zwykle o przywództwie w szkole mówi się w kategoriach osiągnięć i pozytywnych działań, mniej zaś codziennych zmagania z własnymi niedoskonałościami. Ta „niedoskonałość” nie zawsze jest zjawiskiem obiektywnym, częściej wynika z subiektywnej samooceny dyrektora. Autor przedstawia sposoby radzenia sobie z tym problemem.

s. 21

Akademia Rozwoju Szkoły

Przywództwo nauczycieli

Danuta Elsner

Wyniki badań wskazują, że można zwiększyć efekty kształcenia m.in. poprzez włączenie członków rady pedagogicznej do procesu przewodzenia szkołą. Wymaga to stworzenia odpowiednich warunków, by nauczyciele zechcieli podjąć wyzwanie. Autorka prezentuje te warunki na podstawie literatury oraz własnych kierowniczych doświadczeń, rozwijając zagadnienie podniesione już na łamach „Dyrektora Szkoły”.

s. 27

Wczesna edukacja

Współpraca z lokalną społecznością

Marcin Dębiński

W jaki sposób przedszkole może współpracować z lokalną społecznością? Jakie korzyści takie wspólne działania przynoszą dzieciom, a jakie okolicznym mieszkańcom, firmom lub instytucjom? Oprócz odpowiedzi na te pytania autor wskazuje, na jakie ewentualne zagrożenia trzeba być przygotowanym.

s. 43

Szanowni Państwo

Tytuł jednego ze spektakli działającego w latach 1954–1975 Studenckiego Teatru Satyryków *Myślenie ma kolosalną przyszłość* stał się bardzo popularnym powiedzeniem będącym zachętą do zatrzymania się i dania sobie czasu do namysłu, często funkcjonującym również jako ostrzeżenie, napomnienie lub reprimenda. Dziś to stwierdzenie jest coraz rzadziej używane, wydaje się, że odchodzi do lamusa, a jego miejsce zajmuje wyrażenie „krytyczne myślenie”, również skutecznie uświadamiające nam znaczenie wysiłku intelektualnego dla analizowania, oceniania i kształtowania rzeczywistości – obecnej i tej, z którą przyjdzie się mierzyć za kilka czy kilkanaście lat.

Myślenie krytyczne to *fundament odnajdowania swojej tożsamości, a nie tylko swojego zdania* – twierdzi dr Tomasz Kozłowski w artykule *Lekcja myślenia krytycznego* i podkreśla, że *promowanie krytycznego myślenia w szkołach to inwestycja w przyszłość społeczeństwa. Kształtowanie uczniów jako świadomych i zaangażowanych obywateli może pomóc w budowaniu nie tylko bardziej otwartego, odpowiedzialnego i innowacyjnego świata, ale przede wszystkim bardziej samoświadomego społeczeństwa.*

Trudno się z tymi stwierdzeniami nie zgodzić, dlatego krytyczny namysł stał się tematem przewodnim lutowego numeru „Dyrektora Szkoły”. W *Niezbędniku* Tomasz Garstka i dr Tomasz Kozłowski wyjaśniają, czym jest krytyczne myślenie, jak rozwijać tę umiejętność i uczyć jej młodych ludzi. Praktycznym uzupełnieniem tych rozważań mogą być scenariusze zajęć zamieszczone w *Materiałach dla nauczycieli*.

Myśleniu krytycznemu sprzyjają: otwartość umysłu, elastyczność, ciekawość poznawcza, odwaga, pracowitość i wytrwałość. Takimi cechami poszczycić się może Barbara Buczkowska-Staniec, dyrektorka Miejskiego Przedszkola nr 33 w Częstochowie, która w XI edycji naszego konkursu zdobyła tytuł Super Dyrektor Przedszkola. Gorąco polecam Państwu lekturę wywiadu, w którym dzieli się swoimi doświadczeniami, planami oraz filozofią przywództwa.

Małgorzata Pomianowska

redaktor naczelna miesięcznika „Dyrektor Szkoły”

Kształtowanie uczniów jako świadomych obywateli

Nowość!

E-Dyrektor Szkoły na platformie LEX!

Aktualności

- 6 Dyrektorze pamiętaj o...
- 6 Absolwent przyszłości
- 6 Wyższe nagrody i odprawy
- 7 Spór o nowy przedmiot
- 7 Bony na laptopy dla nauczycieli
- 7 Więcej czasu na egzaminie
- 7 Za rok tylko trzy tury ferii zimowych
- 8 Test metody peer support
- 8 Pomoc w kryzysie samobójczym
- 8 Kampania na temat zagrożeń w sieci
- 9 „Koalicja” słowem roku
- 9 Najlepsze licea i technika
- 9 Zamiast na mleko pieniądze pójdą na warsztaty
- 9 Kalendarium zmian prawnych

Polityka edukacyjna

- 10 Spór o edukację zdrowotną
Bogdan Bugdański
- 14 Gotowy profil absolwenta
Jarosław Kordziński

Barwy zarządzania

- 16 Trudno za mną nadążyć – rozmowa z Barbarą Buczkowską-Staniec
Anna Satel
- 21 Syndrom oszusta
Jan Fazlagić
- 24 Szkolny dress code
Monika Sewastianowicz

Akademia Rozwoju Szkoły

- 27 Przywództwo nauczycieli
Danuta Elsner

Co w prawie piszczy

- 32 Uczeń jako sprawca
Monika Sewastianowicz
- 36 Pytania do eksperta

Nowe technologie

- 37 Wdrażanie cyfrowej transformacji
Katarzyna Polak

Wczesna edukacja

- 43 Współpraca z lokalną społecznością
Marcin Dębiński

Pracownia pedagogiczna

- 46 Oddziały dwujęzyczne
Anna Czebiłko
- 50 Joga – edukacyjne zalety
Joanna Kołyszko-Tomasik
- 53 Materiały dla nauczycieli
Krytyczne myślenie w teorii i praktyce – scenariusz lekcji
Małgorzata Pomianowska
Co przeszkadza nam w krytycznym myśleniu – scenariusz lekcji
Małgorzata Pomianowska

Inspiracje dyrektora

- 58 Ważne kompetencje
- 59 Porozmawiajmy o poprawnej polszczyźnie
- 59 Osobowość edukacji – Magdalena Swat-Pawlicka
- 60 Zmiana rynku pracy
- 60 Do przeczytania, zobaczenia, posłuchania...
- 61 „Dziecko się liczy”
- 61 Edukacja dorosłych

Kuluary oświaty

- 62 Maile do młodej dyrektorki
O supermocy
Małgorzata Nowak
- 64 Subiektywnie o edukacji
Dzieci ze SPE w klasie
Marcin Dębiński

Niezbędnik Dyrektora

- Krytyczne myślenie
- 66 Krytycznie o myśleniu krytycznym
Tomasz Garstka
- 70 Umiejętność krytycznego namysłu
Tomasz Garstka
- 74 Lekcja myślenia krytycznego
Tomasz Kozłowski

LEX Prawo Oświatowe

100% wiedzy o prawie oświatowym

LEX Prawo Oświatowe to nowoczesny program z praktycznymi informacjami o prawie oświatowym. Pozwala zarządzać szkołą, przedszkolem, placówką oświatową sprawnie i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Baza przepisów
prawnych, orzeczeń
i pism urzędowych

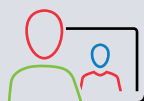
Doradztwo eksperckie:
poprzez telefon
oraz e-mail

Praktyczne komentarze,
wzory procedur i poradników
oświatowych

Usługa „Zamów wzór”

Szkolenia online

Prawo.pl

Najnowsze
wiadomości oświatowe

Dyrektorze

pamiętaj o...

3 lutego–16 lutego – ferie zimowe w województwach: dolnośląskie, mazowieckie, opolskie, zachodniopomorskie.

5 lutego – zamówienie druków szkolnych (termin ustala dyrektor szkoły i przedszkola);
– złożenie deklaracji rozliczeniowych ZUS DRA (jednostki budżetowe i samorządowe zakłady budżetowe)

7 lutego – zebranie od uczniów i absolwentów ostatecznych deklaracji przystąpienia do egzaminu maturalnego oraz udokumentowanych wniosków o dostosowanie warunków i formy egzaminu;
– złożenie deklaracji przystąpienia do egzaminu zawodowego (egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie) przez ucznia, absolwenta lub osobę, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy, jeżeli przystępują do egzaminu, którego termin główny został określony w komunikacie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej między 1 kwietnia a 31 sierpnia danego roku szkolnego;
– przyjęcie i rozpatrzenie wniosku absolwenta o przystąpienie do egzaminu maturalnego w szkole innej niż ta, którą ukończył, wskazanej przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej.

10 lutego – złożenie miesięcznego sprawozdania budżetowego Rb-27S, Rb-28S (dotyczy szkół, przedszkoli i placówek będących jednostkami budżetowymi);
– poinformowanie na piśmie ucznia lub absolwenta o wskazanym przez radę pedagogiczną sposobie/sposobach dostosowania warunków bądź formy przeprowadzania egzaminu maturalnego do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych;
– sporządzanie wykazu uczniów i absolwentów zamierzających przystąpić do egzaminu zawodowego (egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie) i przekazanie go w postaci elektronicznej dyrektorowi OKE.

Profil Absolwenta i Absolwentki 2.0 odpowiada na pytanie, z jakimi kompetencjami uczeń ma kończyć edukację szkolną. To wstęp do reformy programowej.

– *Za nami pierwszy etap przygotowań do reformy programowej. Chcemy, żeby cała reforma edukacji była konsultowana społecznie. Aby wynikała nie tylko z pracy MEN i IBE, ale również z doświadczeń wszystkich, którzy uważają, że mogą mieć swój wkład w rozwój polskiej edukacji. Uczeń kończący szkołę powinien posiadać jasno zdefiniowany zestaw kompetencji umożliwiający mu dalszy rozwój osobisty, edukacyjny, zawodowy i społeczny* – wyjaśniała wiceministra edukacji Katarzyna Lubnauer na konferencji prezentującej Profil Absolwenta i Absolwentki 2.0.

Zawiera on kluczowe kompetencje, z którymi uczeń będzie kończył edukację szkolną. Profil stanie się podstawą do opracowania zmian w edukacji, by w większym stopniu

odpowiadała na wyzwania XXI wieku. Wstępny projekt przygotowali naukowcy z Instytutu Badań Edukacyjnych na podstawie polskich i zagranicznych badań naukowych. Wersja 2.0 to wynik konsultacji z nauczycielami, pracodawcami i uczniami.

– *Po raz pierwszy proces pracy nad podstawami programowymi rozpoczyna się od dyskusji na temat tego, jakiego ucznia chcemy. To zaowocowało przygotowaniem propozycji, która jest złotym środkiem. Bo szkoła musi być miejscem, gdzie zgadzamy się na pewien konsensus, staramy współpracować i szukać wspólnego celu* – podkreślił Maciej Jakubowski, dyrektor IBE.

Więcej na ten temat przeczytaj Państwo w artykule Jarosława Kordzińskiego *Gotowy profil absolwenta* (s. 14). ■

Wyższe nagrody i odprawy

Podczas posiedzenia zespołu ds. pragmatyki zawodowej nauczycieli resort edukacji przedstawił propozycje zmian, w tym m.in.:

- zrównanie nagród jubileuszowych z tymi dla pracowników samorządowych,
- ujednolicenie zasad odpraw emerytalno-rentowych dla nauczycieli z odprawami dla pracowników samorządowych (czyli np. po 20 latach pracy będzie to wysokość sześciomiesięcznego wynagrodzenia),
- przedłużenie uprawnienia do nauczycielskich świadczeń kompen-

sacyjnych o 10 lat i rozszerzenie grupy nauczycieli uprawnionych do tego świadczenia,

- uregulowanie warunków obliczania i wypłacania wynagrodzenia za doraźne zastępstwa dla wszystkich nauczycieli,
- wyeliminowanie przydzielania zastępstw doraźnych za nieobecnych nauczycieli do realizacji w czasie, w którym mają swoje obowiązkowe zajęcia,
- ujednolicenie pensum nauczycieli kształcenia zawodowego niezależnie od rodzaju prowadzonych zajęć do 18 godzin w tygodniu. ■

Spór o nowy przedmiot

Ktoś pomylił MON z MEN – skwitowała Barbara Nowacka słowa ministra obrony o edukacji zdrowotnej.

– Edukacja młodzieży na temat zdrowia jest potrzebna, ale nie może być poddana żadnym sosem ideologicznym. To ma być rzetelna wiedza, nie ideologia – ani prawicowa, ani lewicowa – stwierdził minister obrony narodowej Władysław Kosiniak-Kamysz. I dodał, że edukacja zdrowotna będzie przedmiotem nieobowiązkowym, o udziale w którym będą decydować rodzice.

Lider PSL zapewnił, że rozmawiał w tej sprawie m.in. z premierem Do-

naldem Tuskiem i ministrami edukacji, tymczasem Barbara Nowacka zamieściła w mediach społecznościowych komentarz: *Ktoś znów pomylił MON z MEN jak czytam.*

Ta wymiana zdań najlepiej pokazuje, jak wiele emocji wzbudza edukacja zdrowotna, który ma się pojawić w szkołach od września. W sondażu IBRiS z grudnia 61% badanych poparło plan resortu edukacji, nie uważając tego przedmiotu za deprawujący, przeciwnego zdania było 27,4% respondentów.

Więcej na ten temat przeczytają Państwo w artykule Bogdana Bugalskiego *Spór o edukację zdrowotną* (s. 10). ■

Bony na laptopy dla nauczycieli

Nauczyciele klas I–III szkół podstawowych oraz wszystkich klas szkół ponadpodstawowych zostali objęci programem umożliwiającym zakup laptopów ze środków publicznych. Mogą oni wnioskować o wsparcie w ciągu 30 dni od 22 stycznia. Do grupy uprawnionych nie dodano nauczycieli wychowania przedszkolnego, tłumacząc, że zgodnie z założeniami Krajowego Planu Odbudowy chodzi przede wszystkim o wzmocnienie odporności szkół na zakłócenia funkcjonowania spowodowane np. pandemią. Poza tym na dalsze poszerzenie grupy odbiorców nie pozwala stan finansów publicznych. ■

Więcej czasu na egzaminie

Resort edukacji chce wydłużyć czas trwania egzaminu ósmoklasisty: tego z języka polskiego ze 120 do 150 minut, z matematyki – ze 100 do 125 minut, a z języka obcego nowożytnego – z 90 do 110 minut. Dłuższy egzamin nie oznacza podwyższenia testowych wymagań, ma natomiast zapewnić większą swobodę w rozwiązywaniu zadań oraz umożliwić dokonanie głębszego namysłu nad udzieleniem odpowiedzi i dokładne sprawdzenie poprawności przeniesienia ich na kartę. Powinien też pomóc opanować emocje i skoncentrować się uczniom, którzy nie radzą sobie ze stresem. ■

Za rok tylko trzy tury ferii zimowych

W tym roku ferie mają cztery tury: 20 stycznia–2 lutego, 27 stycznia–9 lutego, 3–16 lutego oraz 17 lutego–2 marca. W 2026 r. tury będą trzy bez zachodzących na siebie terminów: 19 stycznia–1 lutego województwo mazowieckie, pomorskie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie, 2–15 lutego województwo dolnośląskie, kujawsko-pomor-

skie, łódzkie, zachodniopomorskie, małopolskie i opolskie oraz 16 lutego–1 marca województwo podkarpackie, lubelskie, wielkopolskie, lubuskie i śląskie. – *Żeby w każdym tygodniu mniej więcej taka sama liczba dzieci odpoczywała* – tłumaczyła wiceministra edukacji Katarzyna Lubnauer w Radiu ZET. ■

Dyrektorze

pamiętaj o...

11 lutego – ocena śródroczna dokumentacji nauczycieli: dzienników lekcyjnych, dzienników zajęć lekcyjnych, dokumentacji przebiegu nauczania (termin ustala dyrektor).

13 lutego – ustalenie zawodów, w których kształci szkoła, w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę i po uzyskaniu opinii wojewódzkiej rady rynku pracy o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy oraz nawiązaniu współpracy odpowiednio z pracodawcą lub osobą prowadzącą indywidualne gospodarstwo rolne, których działalność jest związana z danym zawodem czy branżą, w ramach umowy, porozumienia bądź ustaleń, o których mowa w art. 120a ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe, obejmujących co najmniej jeden cykl kształcenia w danym zawodzie;
– szkoleniowe zebranie rady pedagogicznej (termin ustala dyrektor szkoły i przedszkola).

14 lutego – dokonanie przeglądu stanu technicznego i sanitarnego budynku, ocena szkoły pod względem bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej;
– kontrola wykorzystania urlopów wypoczynkowych przez pracowników administracji i obsługi, ustalenie planów urlopów na bieżący rok i zatwierdzenie przez dyrektora;
– sporządzenie na podstawie złożonych deklaracji wykazu uczniów lub absolwentów przystępujących do egzaminu maturalnego przy użyciu elektronicznego systemu wspomagającego przeprowadzenie egzaminu maturalnego; wykaz jest przekazywany nie później niż do 15 lutego.

17 lutego–2 marca – ferie w województwach: lubelskie, łódzkie, podkarpackie, pomorskie, śląskie.

20 lutego – wpłata pobranych zaliczek na podatek dochodowy od łącznej kwoty wypłat wynagrodzeń z tytułu umowy o pracę.

Dyrektorze

pamiętaj o...

21 lutego – ewentualne zmiany w porozumieniu z organem prowadzącym stawki żywieniowej w stołówkach.

24 lutego – ustalenie planu urlopów dyrektora, wicedyrektora oraz nauczyciela pełniącego inne stanowisko kierownicze w szkole, a także nauczyciela przez okres co najmniej 10 miesięcy pełniącego obowiązki kierownicze w zastępstwie nauczyciela, któremu powierzono stanowisko kierownicze.

27 lutego – powołanie przez przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego członków tego zespołu oraz ewentualnie zastępcy przewodniczącego zespołu spośród członków.

28 lutego – podanie do wiadomości przez dyrektora szkoły publicznej szczegółowych terminów:

- sprawdzianu uzdolnień kierunkowych oraz podania do wiadomości listy zawierającej imiona i nazwiska kandydatów, którzy uzyskali pozytywny wynik tego sprawdzianu,
- sprawdzianu uzdolnień lub predyspozycji przydatnych w danym zawodzie oraz podania do wiadomości listy zawierającej imiona i nazwiska kandydatów, którzy uzyskali pozytywny wynik tego sprawdzianu,
- rozmowy kwalifikacyjnej;
- podanie do wiadomości przez dyrektora szkoły publicznej informacji o:
 - języku obcym, który jest językiem nauczania albo drugim językiem nauczania w danej szkole, oddziale bądź klasie: międzynarodowych lub dwujęzycznych,
 - sporcie, w którym odbywa się szkolenie sportowe w danej szkole bądź oddziale: mistrzostwa sportowego lub sportowych,
 - obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, z których oceny wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej albo branżowej szkoły I stopnia będą brane pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym do szkoły ponadpodstawowej.

Pilotaż metody peer support

W ok. 200 szkołach ponadpodstawowych testowany będzie projekt pomocy uczniom w kryzysach psychicznych opartej na wsparciu rówieśniczym, tzw. peer support.

Projekt „Wsparcie rówieśnicze w zakresie zdrowia psychicznego młodzieży (peer support)” zakłada udział nie tylko szkolnych psychologów i pedagogów, ale przede wszystkim uczniów – tzw. schoolworkerów – których zadaniem będzie identyfikacja rówieśników potrzebujących wsparcia, poprowadzenie rozmowy i zgłoszenie problemu koordynatorowi szkolnemu. Działania, które mają się rozpocząć w marcu, obejmują m.in. rekrutację i przeszkolenie koordynatorów oraz nabór schoolworkerów i organizację warsztatów wdrożeniowych.

W ramach projektu opracowany zostanie podręcznik umożliwiający

wdrożenie metody wsparcia rówieśniczego w placówkach oświatowych oraz raport z rekomendacjami do opracowania zmian legislacyjnych umożliwiających włączenie tej metody do krajowej polityki.

Inspiracją do projektu jest opracowany w 2004 r. w Stanach Zjednoczonych z myślą o zdrowiu psychicznym i zapobieganiu samobójstwom program edukacyjny Hope Squad wykorzystujący wpływ i siłę relacji rówieśniczych. Młodzież nie jest przygotowywana do roli doradcy, ale uczy się rozpoznawać oznaki wskazujące, że rówieśnik ma trudności i wspierać go w skierowaniu do zaufanej osoby dorosłej. ■

Pomoc w kryzysie samobójczym

Resort edukacji udostępnił na swojej stronie standardy postępowania dla nauczycieli dotyczące kontaktu z osobami w kryzysie samobójczym, po próbie samobójczej i w żałobie po śmierci samobójczej. Autorzy omawiają mity i stereotypy na temat zachowań samobójczych, wskazując, jak prawidłowo działać,

w jaki sposób nie reagować i czego nie mówić. Opisują działania natychmiastowe, krótko- i długoterminowe.

Standardy pomogą nauczycielom w tworzeniu planu wsparcia w powrocie do szkoły dla ucznia po próbie samobójczej. Osobnym tematem są działania postwencyjne w obliczu próby samobójczej lub samobójstwa, które powinny być natychmiastowo wdrażane w szkołach po otrzymaniu informacji o próbie samobójczej bądź samobójstwie dziecka. ■

Kampania na temat zagrożeń w sieci

Celem kampanii społecznej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci #wiemcorobić jest zwiększenie świadomości na temat takich zagrożeń jak child grooming i sextortion.

Działania skierowane do dzieci, rodziców i nauczycieli mają pomóc przeciwdziałać niebezpieczeństwom czyhającym w internecie oraz je rozpoznawać. Na stronie <https://>

wiemcorobic.pl/ dostępne są materiały mówiące, jak sobie radzić w zetknięciu z groomerem lub szantażyistą, a na specjalnym formularzu można zgłosić takie przestępstwo. Niebawem dla nauczycieli zostaną przygotowane scenariusze lekcji, które pozwolą im rozpoznawać sygnały zagrożeń i reagować na potrzeby uczniów w trudnych sytuacjach. ■

